udruženje Roditelji

Izvještaj o radu za 2021. godinu

Narativni izvještaj Udruženja Roditelji

Iako nije obećavala da će se završiti povoljno za cjelokupni rad i postojanje udruženja Roditelji, 2021. godina je okončana uspješno. I pored minimalnog broja projekata za koje je organizacija uspjela da dobije podršku u finansiranju, opstala je i realizovala nekoliko važnih incijativa za roditelje uz servise koji su im pružani redovno.

Zahvaljujući podršci UNICEF-a Udruženje je uspjelo da održi servise, ali i dijela kompanija koje su donacijama obezbijedili pomoć u radu. Kompanija Meridianbet je odlučila da podrži servise udruženja Roditelji godinu dana, sa po 400 eura mjesečno, čime su se pridružili Advokatskoj kancelariji JMV i Next autu koji već nekoliko godina obebjeđuju po 350 odnosno 200 eura za te namjene.

Posebno smo ponosni jer je konačno, nakon više godina zalaganja, izdejstvovano usvajanje izmjena Krivičnog zakonika, u dijelu koji se odnosi na kažnjavanje i postupanje u slučajevima ugrpžavanja polnih sloboda maloljetnika. Osim što je pooštrena kaznena politika, definisano je uspostavljanje registra počinilaca, njihovog nadzora nakon odluženja kazne, zabrane zapošljavanja u ustanovama/organizacijama koje rade sa djecom, zabranu boravka na javnim mjestima na kojima su djeca…

Roditelju su nam bili ključni pokreč u osmišljavanju većina ideja i inicijativa, i kontaktirali su nas svakodnevno želeći da nam prijave određeni problem i zatraže pomoć ili savjet. To su radili putem različitih vidova komunikacije, a najčešće putem Roditeljske SOS linije koju je pozvalo **1587** roditelja.

SERVISI

Igračkoteka i Razvojni centar u NIkšiću u toku 2021. godine nijesu radili jer je osim zbog organizacije nastave, u školi “Luka Simonović” bio aktivan vakcinalni punkt (preko puta prostorija Igračkoteke). Krajem godine je sa novom upravom škole i Savjetom roditelja dogovoren nastavak saradnje i ponovno otvaranje i pokretanje svih servisa podrške koji su i ranije postojai.

Igračkoteka i Razvojni centar Podgorica i Učionica Družionica udruženja Roditelji i prethodne godine su pružali kontuiniranu podršku i sadržaj roditeljima i djeci u Glavnom gradu. Osim toga, 15 mladih ljudi je imalo priliku da stekne iskustvo u radu i sticanju novih vještina. Osmišljena je i prva humanitarna akcija “Budi nečiji Djed Mraz” koja je pokrenula lavinu humanosti i dječijih osmjeha.

Igračkoteka i razvojni centar Podgorica

U okviru **Igračkoteke i Razvojnog centra u Podgorici** u prošloj godini realizovano je **103** kreativno-edukativne radionice za djecu predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta. U pitanju su bile besplatne interaktivne radionice sa mnoštvom različitog sadržaja: muzičke, jezičke, kreativne, sportske, razvojne, edukativne…Radionice su bile osmišljene da kod djece podstiču samostalnost, razvijaju socijalne vještine, samopouzdanje, uče se lijepom i pravilnom izražavanju, kao i razvoju kreativnih potencijala.

Biblioteka igračaka koja je sastavni dio Igračkoteke i Razvojnog centra broji **652 korisnika**, odnosno porodica. Od 2015. godine kada je osnovana Igračkoteka i Razvojni centar u Podgorici broj razduženih igračaka dostigao je **7.438,** dok Fond Biblioteke igračaka broji preko **2.500** igračaka i knjiga za djecu osnovnoškolskog i predškolskog uzrasta.

U martu je uspostavljena saradnja sa kompanijom **Leader Kids**, koja je podržala rad Igračkoteke i Razvojnog centra, sponzorstvom radionica u trajanju od 12 mjeseci.

Socijalni servis Učionica Družionica i ove godine je aktivan u pružanju podrške porodicama koje žive u ekstremnom siromaštvu, prevashodno kroz pomoć u obrazovanju djece osnovnoškolskog uzrasta. Osim toga, program je usmjeren i na osnaživanje ove ranjive kategorije kroz grupnu psihološku kao i podršku u socijalizaciji i uspostavljanju osnovnih higijenskih navika. Na ovaj način se podstiče kod djece motivacija za nastavak obrazovanja, kao jedini način za poboljšanje kvaliteta života. Obezbjeđene su donacije hrane, odjeće, obuće porodicama u krizi.

Programima podrške u obrazovanju i socijalizaciji bilo je obuhvaćeno 82 djece, a sa njima su radila 72 aktivna volontera.

Programom individualne podrške pri učenju realizovano je **477 časova za djecu**, dok je grupnih bilo **317**. Za djecu iz socijalno ugroženih porodica organizovano je 62 kreativno-edukativne radionice i 21 psihološka, u cilju razvoja motorike i osnovnih vještina za kvalitetno funkcionisanje.

U saradnji sa SSŠ “Sergije Stanić” nastavljena je incijativa **“I ja želim užinu**” koja je pokrenuta krajem 2019. godine. Budući da je pauzirana ova incijativa, zbog pandemije, preostali novac je u toku 2021. godine preusmjeren za potrebe Narodne kuhinje u Glavnom gradu, kako bi se porodicama obezbijedio obrok. Time je za preostali novac u iznosu od 20.504 eur obezbijeđen obrok za **148 pojedinaca iz socijalno ugrozenih porodica, u trajanju od pet mjeseci.**

Program Učionica Družionica realizovan je uz pomoć kompanije **Advokatske kancelarije Jovović, Mugoša i Vuković i Next auto,** koji su donacijama u toku cijele godine omogućili opstajanje i funkcionisanje servisa, za čak 82 korisnika.

Uspostavljena je saradnja između socijalnog servisa Učionica Družionica i **Glavnog grada** koji je takođe podržao servis, u cilju pokretanja Prihvatilišta za djecu koja žive u ekstremnom siromaštvu.

Zahvaljujući uspješnoj saradnji sa **Rotary Club Podgorica**, održane su 32 računarske radionice za djecu iz Učionice Družionice.

Grupa za socijalnu podršku

Udruženje Roditelji je prethodne godine, prvi put pokrenulo humanitarnu akciju "Budi nečiji Djed Mraz", koja je imala veliki odaziv i izazvala reakciju javnosti, kojom je preko 200 djece obradovano personalizovanim poklonom. Djeca iz socijalno ugroženih porodica su imala priliku da napišu novogodišnje želje, koje su i bile ostvarene zahvaljujući humanim građanima Crne Gore.

U toku godine je, u saradnji sa brojnim organizacijama, ali i pojedincima pružena podrška socijalnu-ugroženim porodicama na više načina.

- Humanitarnom akcijom **Podijelimo jer zajedno možemo više** školskim priborom obezbjeđena je podrška za **652 djece**, koji su dobili pomoć za početak nove školske godine;
- **20** djece je dobilo pametan telefon, sa obezbjeđenim besplatnim internetom u trajanju od dvije godine;
- **50** djece je dobilo tablet uređaje;
- **23** djece dobilo zimsku obuću;
- podijeljenoje **1000** komada voćnih sokica i zdravih poslastica;
- obezbijeđeni obroci za 148 pojedinaca u trajanju od pet mjeseci;
- obezbijeđeno je **225** novogodišnjih paketića za djecu iz socijalno ugroženih porodica i isto toliko personalizovanih poklon paketića, u okviru akcije "Budi nečiji Djed Mraz".

Tim za podršku i pomoć jednoroditeljskim porodicama

Tim za podršku i pomoć jednoroditeljskim porodicama nastavio je kontinuirano pružanje podrške jednoroditeljima. U toku 2021. godine savjete i podršku su pružili za 103 roditelja iz više gradova Crne Gore.

Tim se u 2021. godini sastao 45 puta, i imao 65 gostiju, od čega je 56 roditelja se Timu obratilo prvi put, a 38 roditelja podršku je potražilo telefonskim putem.

Oko 60% upita odnosilo se na pravnu pomoć, bilo prilikom sastavljanja predloza Sporazuma za razvod ili Tužbe za razvod braka, bilo radi podnošenja Tužbi za izmjenu starateljstva.

Najčešći izazovi sa kojima su se suočavali je bila neadekvatna komunikacija između roditelja povodom vaspitnih stilova, kao i verbalni konflikti po tom osnovu. Roditelji, bilo oni koji samostalno vrše roditeljsko pravo, bilo oni koji ga ne vrše, najčešće nisu bili upoznati sa svojim pravima i obavezama, stoga je institut izmjene sudske odluke usljed nepoštovanja određenih modela viđanja ili drugačijih potreba djeteta tokom godina bio predložen kao rješenje za razne situacije.

Kako su se tokom godina kao problem sa kojima se jednoroditelji suočavaju značajno izdvojili prelazak granice ukoliko ste roditelj koji samostalno vrši roditeljsko pravo, kao i izdavanje dokumenata za maloljetnu djece, a za što vam je potrebno odobrenje drugog roditelja, sa kojim dijete ne živi, Udruženje Roditelji je prošle godine iniciralo izmjenu Zakona koji uređuju te oblasti, a uz podršku Ženskog kluba Skupštine Crne Gore. U Skupštini Crne Gore su 29. decembra 2021. godine usvojili amandmane na Zakon o putnim ispravama i Zakon o graničnoj kontroli. Poslanici su usvajanjem nove verzije ovog zakonskog akta uvažili dugogodišnje predloge udruženja Roditelji da se ova oblast unaprijedi u najboljem interesu djece.

Udruženje Roditelji je 2020. godine izdalo drugo izdanje vodiča Priručnik za razvod i izazovi samohranog roditeljstva, koje je dostupno u štampanoj formi, kao i u digitalnom obliku. U 2021. godini digitalni vodič je preuzet 106 puta.

Na taj način svi oni koji razmišljaju o razvodu, ili im je potrebna pravna ili psihološka podrška, imaju priliku da se dodatno informišu i riješe izazove sa kojima se suočavaju.

Podrška dojenju

Grupa za podršku dojenju udruženja Roditelji bila je veoma aktivna kako u radu vršnjačkih savjetnica za dojenje, tako i u aktivnostima koje na državnom nivou treba da doprinesu promjenama u postupanju i promociji dojenja. Vršnjačke savjetnice za dojenje imale su najveći broj zahtjeva za savjetima ikada, posebno putem društvenih mreža. Ukupno su ih kontaktirale 702 majke, a najčešći kanal komunikacije je bila Facebook grupa i savjetnički telefon 067 000 474. Savjetnice su organzovale i seriju online edukacija o dojenju.

Udruženje od 2021. godine ima članicu u **Nacionalnom komitetu za podršku dojenju,** koji je osnovalo Ministarstvo zdravlja u saradnji sa UNICEF-om. U toku prošle godine savjetnice za dojenje su učestvovale u treningu za trenere na temu PORODILIŠTE PO MJERI BEBA (Baby Friendly Hospital Initiative – BFHI), čime je započeta serija obuka koje treba doprinesu uvođenju jedinstvenih stavova među zdravstvenim radnicima u vezi sa dojenjem. Bolnice po mjeri beba su i jedan od ključnih ciljeva Komiteta za dojenje, koji rukovodi ovim procesom i nadzire ga, a osim toga radiće i na inoviranju Kodeksa za zabranu reklamiranja formula.

Program Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje

Udruženje Roditelji organizovalo je i tokom 2021. godine nove cikluse besplatnog dvanaestonedjeljnog programa roditeljstva Brižne porodice, namijenjenog roditeljima djece uzrasta od dvije do devet godina. U martu i aprilu taj program je prošla nova grupa roditelja, a u istom periodu prvi put je organizovan i Roditeljski čet za dvije grupe polaznika. Ukupno 14 roditelja djece od 2 do 17 godina, iz različitih gradova iz Crne Gore uspješno je prošlo ovaj osmonedeljni program.

Besplatni program roditeljstva Brižne porodice, koje udruženje Roditelji sprovodi u saradnji sa kancelarijom UNICEF-a u Crnoj Gori, u oktobru je prvi put realizovan i u Tivtu. Podršku realizaciji

ovog programa na primorju dala je Opština Tivat, koja je obezbijedila prostor za rad, a veliki doprinos dala je i kompanija Porto Montenegro koja je donirala tehničku opremu.

Prvi put, od kada sprovodimo program, krajem 2021. godine smo okupili i grupu u kojoj su bili samo očevi, čija djeca imaju od dvije do devet godina.

Program Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje, koji se od 2021. godine naziva Brižne porodice, udruženje Roditelji je počelo da realizuje početkom 2018. godine, a namijenjen je roditeljima koji žele da unaprijede komunikaciju i kvalitet odnosa sa djetetom, ali i riješe konkretan izazov/problem kada je roditeljstvo u pitanju.

Program je nastao kao plod partnerstva univerziteta Oksford, Kejptaun i Bangor kao i Klovnova bez granica iz Južne Afrike. Program je do sada realizovan u više zemalja širom svijeta, od Južne Afrike, preko Tajlanda, Filipina, Sudana i mnogih drugih, a u Crnoj Gori se sprovodi uz podršku UNICEF-a.

Besplatni program roditeljstva Brižne porodice, koje udruženje Roditelji sprovodi u saradnji sa kancelarijom UNICEF-a u Crnoj Gori, u oktobru je prvi put realizovan i u Tivtu. Podršku realizaciji ovog programa na primorju dala je Opština Tivat, koja je obezbijedila prostor za rad, a veliki doprinos dala je i kompanija Porto Montenegro koja je donirala tehničku opremu.

ZAGOVARANJE I INICIJATIVE

Izdejstvovane izmjene Krivičnog zakonika

Izmjenama Krivičnog zakonika, koje su u decembru usvojene u Skupštini Crne Gore, previđene su strože kazne zatvora za počinioce krivičnih djela protiv polne slobode koja su učinjena prema djeci i nemoćnim licima. Crna Gora će, prema usvojenim dopunama ovog zakonskog akta, uskoro dobiti i registar pedofila, a za počinioce tih krivičnih djela, poslije izlaska iz zatvora, predviđene su i mjere obaveznog nadzora.

Time su, nakon što su uz podršku Ženskog kluba i pojedinih poslanika formalizovani u vidu amandmana, uvaženi gotovo svi predlozi udruženja Roditelji, koje se godinama zalagalo za izmjene Krivičnog zakonika u cilju zaštite djece od pedofila.

Usvojenim izmjenama korigovana je kaznena politika za sva krivična djela protiv polne slobode, koja se tiču zaštite maloljetnih i nemoćnih lica. Za krivična djela silovanje, obljuba nad nemoćnim licem, obljuba sa djetetom i obljuba zloupotrebom položaja, zakon propisuje da počinilac bude kažnjen i kaznom dugotrajnog zatvora u trajanju do četrdeset godina.

Dopunama Krivičnog zakonika, koje su i usvojene, udruženje Roditelji je tražilo i formiranje registra počinilaca krivičnih djela protiv polnih sloboda na štetu djece i obavezne mjere posebnog nadzora koje bi važile nakon odsluženja kazni.

Nova verzija Krivičnog zakonika propisuje da sud ne može da ublažava kazne počiniocima ovih krivičnih djela.

Osobe koje su osuđene za ova krivična djela snosiće i dodatne pravne posljedice. Za njih je previđen prestanak javne funkcije, kao i prestanak radnog odnosa lli obavljanja određenog poziva, djelatnosti lli dužnosti koji podrazumijevaju rad sa maloljetnim licima. Okrivljenima za ta djela biće ubuduće zabranjeno i sticanje javnih funkcija, kao i zabranjeno zasnivanje radnog odnosa, odnosno obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti koji podrazumijevaju rad sa maloljetnicima.

Novi Krivični zakonik podrazumijeva i vođenje posebne evidencije o licima osuđenim za krivična djela protiv polnih sloboda na štetu maloljetnika.

Za pedofile će ubuduće važiti i mjere posebnog nadzora. Poslije izdržane kazne zatvora biće u obavezi da se javljaju policiji, a biće im zabranjeno i da posjećuju mjesta na kojima se okupljaju djeca, vrtiće, škole i dvorišta tih ustanova, igrališta… Takođe će, nakon izlaska iz zatvora, morati obavezno da odlaze u profesionalna savjetovališta i ustanove i prijavljuju nadležnima promjene prebivališta, boravišta ili radnog mjesta, kao i odlazak u inostranstvo. Mjere posebnog nadzora sprovodiće se 20 godina poslije izvršenja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, uz mogućnost ukidanja.

Pravo na plaćeno odustvo

Početak 2021. godine obilježio je nastavak naše inicijative da se, zbog zatvaranja škola i prelaska na online model nastave, omogući ostvarivanje prava na plaćeno odustvo roditelja djece do 11. godina starosti. Uoči početka drugog polugodišta, tim povodom smo se opet obratili Vladi i resornim ministarstvima, zahtijevajući od njih da hitno donesu naredbu koja bi omogućila roditeljima pravo na plaćeno odsustvo.

Osim za roditelje sve djece do 11 godina, tražili smo od nadležnih da ovo pravo omoguće i roditeljima/starateljima djece sa smetnjama u razvoju, bez obzira na uzrast djeteta, u vrijeme dok traje online nastava. Sugerisali smo da se ova mjera definiše na način da se može primjeniti kada god za tim bude potrebe u drugom polugodištu. Naš zahtjev je prihvaćen, pa je odluka o pravu na plaćeno odsustvo konačno stupila na snagu prvog dana drugog polugodišta.

Od predstavnika Vlade, a posebno Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta i Ministarstva zdravlja smo zatražili i da zaštite one porodice, koje zbog straha od epidemije i prenošenja koronavirusa, nijesu željeli da njihova djeca pohađaju nastavu u školama. Predlog udruženja Roditelji upućen nadležnima bio je da se tim porodicama obezbijedi mogućnost da izaberu na koji način će njihova djeca pohađati nastavu. Ova inicijativa je prihvaćena dan pred početak drugog polugodišta 2020/21. školske godine.

Dječji dodatak

Nakon najava iz Vlade Crne Gore da će djeca do šest godina dobiti dječji dodatak, održan je sastanak predstavnica udruženja Roditelji sa ministrom finansija i socijalnog staranja Milojkom Spajićem. Tom prilikom, prenijet je stav velikog dijela roditelja koji su bili razočarani jer će ova podrška obuhvatiti samo mlađe od šest godina. Od ministra smo tražili da se definiše rok u

kojem će se dostići cilj koji su najavili – da sva djeca budu obuhvaćena. Najavljeno nam je da će se to desiti u naredne tri godine, i objašnjeno da u 2021. nije moguće zbog stanja finansija u zemlji. U posljednjim danima 2021. godine odlučeno je da dječiji dodatak za svu djecu počne da se isplaćuje od septembra 2022.

Amandmani na Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti

Udruženje je poslanicima dostavilo i amandmane na predlog izmjena Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti. Na osnovu sugestija roditelja tražili smo, između ostalog, i da se ukloni odredba da samo troje djece u porodici može da prima dodatak, kako je to godinama funkcionisalo. Prihvaćeno da je taj broj bude povećan na pet.

Amandamanima smo predložili i definisanje preciznijeg termina samohrani roditelj i da se napravi razlika između njih i roditelja koji samostalno vrše roditeljsko pravo. Taj predlog nije prihvaćen već je najavljeno da će biti razmatran kada budu pripremane nove izmjene Zakona.

Reforma stomatološke zaštite

Nakon nekoliko godina zalaganja udruženja Roditelji da se stomatološke ambulante vrate u škole, Ministarstvo zdravlja pokrenulo je i zvanično tu inicijativu i započelo proces reforme tog segmenta zdravstva. Tome su tokom 2021. godine prethodila dva sastanka udruženja Roditelji sa predstavnicima Ministarstva zdravlja i Fonda za zdravstveno osiguranje.

Udruženje se zalagalo da se model stomatološke zaštite djece, vraćanjem na primarni nivo sistema javnog zdravlja ili u škole, učini dostupnijim i efikasnijim. Na taj način, posebna pažnja bila bi posvećena preventivi, koja je zanemarena još od prethodne reforme.

Nakon pokretanja tog pitanja sa predstavnicima Doma zdravlja Podgorica i Stomatološke komore, udruženje Roditelji je sa inicijativom upoznalo i ministarku zdravlja Jelenu Borovinić Bojović i generalnu direktoricu Direktorata za javno zdravlje i programsku zdravstvenu zaštitu Ivanu Živković. Nakon toga, u aprilu su to učinili i prilikom susreta sa direktorom Fonda za zdravstveno osiguranje Dragoslavom Šćekićem.

Inicijativa za kontrolu prodaje duvanskog proizvoda snus

Nakon što je na portalu Roditelji.me pokrenuta priča o dostupnosti snusa maloljetnicima i propustima u zakonskoh regulativi, koje bi trebalo regulisati. Ovim povodom smo se obratili Ministarstvu zdravlja. Od njih smo tražili da precizno regulišu na koji način se snus smije naći u prodaji, na kojim mjestima, uz striktnu zabranu da ga smiju konzumirati mlađi od 18 godina. Predložili smo im i da zajedno zatražimo od Ministarstva finansija potpunu zabranu uvoza kao što je to slučaj sa svim zemljama EU, osim Švedske.

Izdavanje potvrda za vrtiće

U septembru 2021. godine inicirali smo promjenu prakse u vezi sa izdavanjem potvrde izabranog ljekara za upis u vrtić. Od ministarstava zdravlja i prosvjete smo tražili da riješe ovaj višegodišnji

problem.

Osim što je zbog kratkog roka važenja potvrde nemoguće obezbijediti ranije i izbjeći gužve, dodatni problem je što u pojedinim opštinama djecu pregledaju, a negdje ne, u nekim opštinama rade i briseve. U pojedinim JPU se u ugovorima navodi da je potvrda uslov da dijete boravi u vrtiću, negdje su roditelje obavijestili na vrijeme, a negdje samo objavama na Facebook stranicama ustanova. Potvrde su potrebne i djeci koja su samo dan prije 1. septembra boravila u vrtićima.

Tim povodom sastali smo se početkom septembra sa predstavnicima Ministarstva zdravlja. Tražili smo da se ujednači praksa za sve opštine i predložili da potvrdu uz prethodni pregled ubuduće dobijaju i nose u vrtić djeca koja nijesu imala redovne sistematske preglede ili bila kod ljekara u kalendarskoj godini u kojoj kreću u vrtić. Sugerisali smo i da se potvrde za ostalu djecu izdaju elektronski, ali na način kao sada, da se samo poruče, a za njih ide u domove zdravlja, nego da budu dostupne i u okviru sistema ezdravlje kako bi se odmah štampale.

Bezbjednost u krugu Željezničke stanice u Podgorici

Nakon što se u krugu podgoričke Željezničke stanice desila još jedna nesreća, poslije koje je od posljedica zadobijenih tom prilikom stradao petnaestogodišnji dječak, udruženje Roditelji je od nadležnih zatražilo da hitno reaguju, tako što će postavljanjem ograde obezbijediti prostor u željezničkom depou i time spriječiti dalje tragedije.

Tražili smo od Željezničke instrastrukture, Održavanja željezničkih voznih sredstava, Uprave za željeznice, Ministarstva kapitalnih investicija i Glavnog grada da se hitno nešto uradi da bi se takve situacije spriječile ubuduće. Ubrzo nakon naše inicijative, Minisitarstvo kapitalnih investicija, Željeznička infrastruktura i Glavni grad su u aprilu dogovorili da se hitno pristupi tom poslu. Zbog neobezbijeđenih finansija i nerazriješenih imovinskih odnosa, projekat nije realizovan do kraja 2021. godine.

Podrška roditeljima djece sa razvojnim poteškoćama

I prethodne godine bili smo podrška roditeljima djece sa razvojnim poteškoćama. O njihovim problemima, najviše zbog nemogućnosti da svoju djecu adekvatno liječe u Crnoj Gori, obavijestili smo nadležne u Ministarstvu zdravlja i Fondu za zdravstveno osiguranje.

Nakon toga, inicirali smo i sastanak sa direktoricom Kliničkog centra Crne Gore Ljiljanom Radulović o problemima roditelja djece koja imaju razvojne probleme, nedovoljnom broju tretmana za njih u našoj zemlji i Centru za autizam “Ognjen Rakčević”, odlascima u inostranstvo na tretmane, troškovima koje imaju, razdvojenosti porodica…

Školska 2021/22.

Još krajem juna 2021. pokrenuli smo prve zahtjeve nadležnima u Ministarstvu prosvjete i Institutu za javno zdravlje, tražeći od njih blagovremene pripreme za predstojeću školsku godinu.

Od početka smo se zalagali da časovi traju po 45 minuta, uz poštovanje epidemijskih mjera, a da online nastava bude krajnji izbor. Takođe, smatrali smo da škole treba same da organizuju nastavu u skladu sa kapacitetima – prostornim i ljudskim.

U narednom periodu bili smo članovi Radne grupe za pripremu i organizaciju nastave, koja je planirala kako će izgledati školska 2021/22. Tome je prethodilo i naše obraćanje premijeru i potpredsjedniku Vlade, u kojem smo tražili od njih da hitno preuzmu koordinaciju organizovanja predstojeće školske godine i donesu mjere koje će nadležna ministarstva realizovati.

Zabrinuti da je pred nama još jedna kompleksna i izazovna školska godina, koju nijesmo na vrijeme kao država počeli da pripremamo, a poučeni prošlogodišnjim iskustvom kada su zbog nepravovremene reakcije trpjeli djeca i roditelji, tražili smo od nadležnih da se hitno uključe, kako bi negativne posljedice na obrazovanje bile svedene na minimum. Zbog neadekvatne pripreme školske godine i nezadovoljstva radom Radne grupe, odlučili smo da se isključimo iz njenog rada.

Vraćanje časova na 45 minuta

Uoči završetka prvog polugodišta u školama, organizovali smo anketu među roditeljima, pitajući ih da li školski čas u drugom polugodištu treba vratiti na 45 minuta.

Na osnovu rezultata te ankete, obratili smo se i Institutu za javno zdravlje i Ministarstvu prosvjete, prenoseći im stavove roditelja i tražeći da se rad u školama vrati na normalan, odnosno da časovi opet traju 45 minuta. Ovaj zahtjev smo više puta dostavljali nadležnima iz Ministarstava prosvjete i Instituta tokom školske godine, ali nije prihvaćen ni jednom.

ONLINE EDUKACIJA

Zbog epidemiološke situacije i nemogućnosti da se organizuju događaji uživo trudili smo se da i tokom 2021. godine organizujemo brojna online predavanja i razgovore.

Na temu Uticaj razvoda na djecu – Izazovi u doba pandemije COVID-19 govorila je socijalna radnica Slađana Martinović iz Centra za socijalni rad Podgorica. Bio je to nastavak projekta uz podršku UNICEF-a Montenegro , Grupe 484 i Ambasade Kraljevine Norveške, u okviru kojeg je Tim za podršku jednoroditeljskim porodicama organizovao više online predavanja.

Razgovara(j)mo o roditeljstvu

Uz podršku UNICEF-a, nastavili smo i tokom aprila i maja 2021. sa organizacijom online događaja Razgovara(j)mo o roditeljstvu – UŽIVO. U razgovoru sa psihološkinjom Danijelom Femić iz Doma zdravlja Bijelo Polje i psihoterapeutkinjom Darijom Petović Bambur, roditelji su imali priliku da saznaju mnogo toga o provođenju vremena sa djecom, tehnici „1 na 1“, pohvalama i nagradama i tome kako one mogu pomoći u ponašanju najmlađih, ali i o sindromu sagorijevanja u roditeljstvu.

Roditeljski kutak uživo

Nastavili smo organizaciju Roditeljskog kutka uživo. Prvo izdanje u 2021. godini, 17. februara, bilo je posvećeno dnevnim rutinama i tome koliko one pomažu djeci od prvog dana da stvori stabilno okruženje i podstiču njihoc rast i razvoj. Gošće Roditeljskog kutka bile su pedijatrica Vjera Janković iz pedijatrijske ordinacije Doktorica Mica i psihološkinja Anđelom Šćekić Todorović.

Roditeljski kutak uživo roditelji prate na Facebook stranici portala Roditelji.me i u prilici su da prije ili tokom emitovanja pitati sve što žele u vezi sa temom.

Kroz Roditeljski kutak udruženja Roditelji roditelji godinama mogu da dobiju informacije o tome šta ih čeka u toku trudnoće, nakon rođenja bebe ali i u vezi sa dojenjem i rastom i razvojem djece.

Roditeljski leksikon

Udruženje Roditelji od 2021. godine realizuje i podkast emisiju Roditeljski leksikon u kojem sa gostima razgovaramo o temama koje smo prepoznali kroz projekte i inicijative. Roditeljski leksikon je dostupan na YouTube kanalu.

PROJEKTI

Sigurno surfovanje

Fakultet političkih nauka, Agencija za elektronske medije i udruženje Roditelji učestvovali su u zajedničkom projektu posvećenom bezbjednosti djece na internetu. Započeli smo ga u martu 2021. godine organizovanjem online radionica Sigurno surfovanje internetom, kojima je prisustvovalo ukupno 154 djece, uzrasta od 10 do 15 godina iz osnovnih škola iz Podgorice, Nikšića, Kotora, Bara, Bijelog Polja, Rožaja, Herceg Novog i drugih gradova sa teritorije Crne Gore.

Radionice su dio projekta „Dijalog za budućnost: Unapređenje dijaloga i društvene kohezije unutar i između Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije“ koji u pomenutim zemljama sprovode UNESCO, UNICEF i UNDP, a finansira Fond za izgradnju mira (UN PBF).

Edukativna predavanja su vodile socijalne radnice Katarina Čarapić i Tanja Ćirović iz udruženja Roditelji, kao i Sanja Gardašević i Danica Čelebić iz Digitalizuj.me i agencije Alicorn. Osnovnoškolci su imali priliku da razgovaraju o tome kako da aktiviraju postavke koje štite privatnost, zaštite se od nasilja, kako da reaguju u slučaju zloupotrebe podataka ili nasilja od strane vršnjaka ili nepoznatih osoba, a teme su bile i razlike između online i uživo nasilja i komunikacije među vršnjacima.

Stariji školarci uzrasta od 12 do 15 godina su mogli da saznaju nešto više o tome šta naši profili govore o nama, šta je to pismenost na internetu i kako da upravljamo svojom ličnošću na internetu.

U okviru istog projekta, za roditelje smo u aprilu priredili nekoliko video tutorijala o bezbjednosnim postavkama na internetu i načinima da zaštitimo najmlađe na društvenim mrežama.

U narednom periodu, tokom maja, oranizovali smo tri online predavanja za roditelje. Bilo je riječi o sigurnim načinima korišćenja interneta, bezbjednosti djece u online svijetu, medijskoj pismenosti… U Surfuj sigurno Roditeljskom kutku ugostili smo, tom prilikom, Katarinu Jonev Ćiraković, stručnjakinju za bezbjednost na internetu, Hanu Hrpku, psihološkinju iz Hrabrog telefona Hrvatske i Nenada Vujadinovića, profesora kreativnih industrija i komunikacija.

ICEDA

Pridružili smo se u oktobru Nacionalnoj mreži za digitalnu agendu u Crnoj Gori, čime je započeo i naš intenzivni rad na dostupnosti elektronskih servisa roditeljima.

Mreža je formirana u okviru projekta ICEDA (Povećanje građanskog angažmana na polju digitalne agende), i trenutno je čini devet organazacija.

Naš cilj je bio da se roditeljima omogući da na brži i jednostavniji način koriste usluge prvenstveno zdravstvenih i obrazovnih ustanova, ali i da se upoznaju sa pravima koje imaju i procedurama.

U novembru smo organizovali Dan otvorenih vrata, posevećen elektronskim uslugama. Na tom događaju, predstavnici ministarstava javne uprave, unutrašnjih poslova, prosvjete, finansija i socijalnog staranja, kao i Fonda za zdravstveno osiguranje, predstavili su koje su dostupne eUsluge, kao i kakve izmjene su u planu kako bi one bile unaprijeđene i uvedene nove. Na online događaju, roditelji su bili u prilici da pitaju sve što ih zanima iz ove oblasti.

Projekat, čiji je završetak predviđen za 2022. godinu, obuhvatio je i nekoliko anketa za roditelje, u okviru kojih su mogli da podijele svoja iskustva kada je riječ o postojećim eUslugama iz oblasti zdravstva, prosvjete i socijalnog staranja, ali i da nam prenesu šta bi to za njih bilo od značaja u budućem periodu. Imajući u vidu da postojeće e-usluge nijesu dostupne svima, ali i da postoji potreba za dodatnim pojašnjenjima, njihovom promocijom i poboljšanjem, udruženje Roditelji je, u okviru ovog projekta, krajem 2021. godine počelo izradu jedinstvenog e-vodič sa podacima i opcijama namijenjenim roditeljima. Dio vodiča se odnosi na usluge koje već postoje u javnim ustanovama, a tiču se ostvarivanja roditeljskih prava, kao i procedura. Osim izbora najefikasnije eUsluge, prema ocjeni roditelja, na temu elektronskih servisa organizovali smo nekoliko podkasta.

Elektronske usluge FLAJERDownload

Podrška SOS liniji

UNICEF je podržavao rad Roditeljske linije u toku 2021. godine i zahvaljujući njima je ovaj servis opstao. Kroz projekat je obezijeđena podrška za rad savjetnika na liniji, ali i promociju na način što je urađena radijska reklama, pripremljeni posebni, humoristični vizuali u saradnji sa poznatim

ilustratorom Bobom Živkovićem. Osim toga, realizovana je i akreditovana obuka za rad na sos liniji, koju su pohađali struni radnici.

Krajem godine, udruženju Roditelji u odobrena tri projekta koji će biti realizovani u toku 2022. godine – UEFA fondacija za djecu – *Uči i igraj* i Ministarstvo finansija i socijalnog staranja – *Programi podrške majkama i djeci koja su žrtve porodičnog nasilja* i *Programi podrške porodicama u krizi.*

VOLONTERI

Obilježen je i Međunarodni dan volontera organizacijom svečanosti za volontere koji su uključeni u različite servise organizacije, a na kojoj su uručene pored zahvalnica i nagrade onima koji su pružili dodatni doprinos pomažući djeci i roditeljima.

Praksa i usavršavanje mladih

Nastavljena je saradnja sa **Fakultetom Političkih nauka** i organizovana je praksa za **11 studenata** sa smjera Socijalni rad i socijalna politika, u trajanju od dvije sedmice. Studenti su imali priliku da prate aktivnosti Igračkoteke i Razvojnog centra ali i da aktivno učestvuju, naročito kad su socijalni servisi u pitanju. Na taj način omogućeno im je da steknu praktične vještine i znanja.

U saradnji sa **NVO Juventas**, studentkinja socijalnog rada je stažirala tri mjeseca u Igračkoteci i Razvojnom centru i Učionici Družionici. Tokom svog angažmana je bila uključena u sve aktivnosti servisa i stekla konkretne vještine u radu sa djecom.

DOGAĐAJI

Stiže nam beba

Udruženje Roditelji i socijalno preduzeće Kreativa Lab u oktobru su, u centralnom atrijumu podgoričkog šoping mola Delta City, organizovali Info dan o trudnoći, dojenju i pripremama za novog člana porodice – Stiže nam beba. Događaj, koji se organizuje tradicionalno, upriličen je osmu godinu zaredom, povodom Nacionalne sedmice promocije dojenja, a 2021. godine u partnerstvu sa Kliničkim centrom Crne Gore, javnom ustanovom Dom zdravlja Podgorica, Institutom za javno zdravlje i šoping molom Delta City.

Cjelodnevni program upriličen u TC Delta City, prenošen je i uživo preko društvenih mreža, kako bi ga mogli pratiti budući i sadašnji roditelji sa teritorije cijele Crne Gore. I 2021. godine okupili smo eminentne stručnjake iz oblasti zdravlja i porodične edukacije, kao i predstavnike kompanija koje na crnogorskom tržištu nude proizvode namijenjene trudnicama, bebama, ali i ostalim članovima porodice koji se pripremaju za dolazak novog člana.

Tokom Info dana predavanja i prezentacije su održali dr Jelena Knežević, ginekološkinja, Dom zdravlja Podgorica, dr Milutin Mitrović, specijalista ginekologije i akušerstva, GAK KCCG, dr Jelena Paunović, specijalistkinja ginekologije i akušerstva, medicinska sestra/babica Olivera Mihailović, GAK KCCG, dr Marija Đurović, specijalistkinja ginekologije i akušerstva, KCCG, dr

Jelena Miranović, ginekološkinja, Dom zdravlja Podgorica, mr sci Anja Đurić, specijalistkinja kliničke neuropsihologije GAK KCCG, Milica Belada, psihološkinja, patronažna sestra Sanela Rastoder, Dom zdravlja Podgorica, dr Vjera Janković, pedijatrica, pedijatrijska ordinacija Doktorica Mica, dr Saveta Stanišić, neonatološkinja KCCG, medicinska sestra Dragana Marković, doc.dr Snežana Barjaktarović Labović, spec.higijene, uzi spec. dijetoterapije, IJZCG i savjetnice za dojenje udruženja Roditelji.

Učesnici Info dana su bili i Amicus Pharma, Osmi red, Glosarij, Neregelia – Sebamed i Nutrino, Azeta bio, Leader Kids i Farmont.
